

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 28/4 05 om Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).

(Redegørelse nr. R 8).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

RESUMÉ

Værdier som demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper står stærkt i OSCE-acquis'et, men det afgørende i det konkrete arbejde er at omsætte disse værdier til handlinger. I en række af SNG-landene er der på dette område stagnation eller tilbageskridt. Den fælles optimisme synes derfor i stigende grad at være erstattet af en voksende øst-vest skillelinie om forståelsen af de grundlæggende demokratiske værdier.

Reform af OSCE blevet det store tema. Rusland – støttet af flere SNG-lande – har det forgangne år gennem målrettet kritik presset på for grundlæggende forandringer af OSCE. Kritikken retter sig især mod OSCE's fokus på den menneskelige dimension og feltmissionernes arbejde. Rusland ønsker en større vægtning af den politiske/militære og den økonomiske/miljø-mæssige dimension. EU og USA står fast på, at arbejdet under den menneskelige dimension på ingen måde må undermineres.

Særligt har OSCE's valgobservationer tiltrukket sig opmærksomhed i det forgangne år. Kritiske OSCE rapporter om forløbet af valg i bl.a. Rusland, Belarus og andre SNG-lande samt ikke mindst begivenhederne i Georgien, Ukraine og Kirgisistan har sat fornyet skub i Ruslands hårde kritik af OSCE's valgobservationsvirksomhed.

På ministerrådsmødet i Sofia i december 2004 var fronterne trukket skarpt op. Pga. russisk modvilje mod tekstforslag om konflikterne i Moldova og Georgien kunne der ikke vedtages en fælles politisk erklæring. Mødet sluttede i stedet med en formandskabsudtalelse. Atmosfæren i OSCE har været forsuret efter Sofia, og Rusland har længe blokeret for vedtagelse af OSCE's 2005-budget.

Trods disse problemer har 2004 budt på gode fremskridt. Der er vedtaget vigtige beslutninger

vedrørende bekæmpelse af terrorisme, menneskehandel samt intolerance, racisme og antisemitisme. Der er også blevet vedtaget en ligestillingshandlingsplan, der sikrer, at kønsaspektet inddrages alle relevante steder, ligesom planen inkorporerer principperne i FN's sikkerhedsrådsresolution 1325 om kvinders rolle i sikring af fred og sikkerhed.

OSCE har styrket samarbejdet med partnerlandene i Asien og den sydlige Middelhavsregion og har taget initiativ til at styrke samarbejdet med Europarådet.

OSCE's 17 feltmissioner på bl.a. Balkan, i Kaukasus og i Centralasien er en af organisationens afgørende styrker. Her udfører omkring 3.500 medarbejdere et stort praktisk arbejde for demokratisering, menneskerettigheder, god regeringsførelse samt ikke mindst forebyggelse af, bilæggelse af og genopbygning efter konflikter.

1. INDLEDNING

I år fylder CSCE/OSCE 30 år. Det vil blive markeret af de 55 medlemslande i august i Helsinki, hvor det hele begyndte. Meget er sket siden da. Muren er faldet, og OSCE har op gennem 1990'erne bidraget til demokratisering og stabilitet i en række nye stater. OSCE har spillet en vigtig rolle som dialogforum og normdanner inden for de tre dimensioner på det sikkerhedspolitiske/militære, det økonomiske/miljø-mæssige og det menneskeretlige område.

Værdier som demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper står stærkt i OSCE-acquis'et, men det afgørende i det konkrete arbejde er at omsætte disse værdier til handlinger. I en række af SNG-landene er der på dette område stagnation eller tilbageskridt. Den fælles optimisme synes derfor i stigende grad at være erstattet af en voksende øst-vest skillelinie om forståelsen af de grundlæggende demokratiske værdier.

2. PRES FOR REFORMER

OSCE har de senere år gjort en betydelig og løbende indsats for at tilpasse sig de nye sikkerhedspolitiske realiteter i Europa. På ministerrådet i Maastricht i 2003 blev en ny sikkerhedsstrategi for organisationen vedtaget, og den optrappede indsats mod terrorisme, menneskehandel og intolerance viser, at OSCE har gode svar på